

EKO ettepanekud strateegia 06.2020 versioonile	
Riigikantselei kooskõlastustabel 09.2020	
EKO ettepanek	Arvestamine/mittearvestamine koos põhjendusega
1) laiendada kliimamõju teemat ka väljapoole energeetikasektorit; lisada kliimaneutraalsele energiatootmisele üleminekuks aastaarv 2035.	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: kliimamõjude teema on käsitletud dokumendis läbivalt, sh aluspõhimõtetes, millest lähtuvad kõik strateegilised sihid ja vajalikud muutused, on öeldud: "Aastaks 2050 on Eesti konkurentsivõimeline, teadmispõhise ühiskonna ja majandusega kliimaneutraalne riik, kus on tagatud liigirikas elukeskkond ning valmisolek ja võime kliimamuutuste põhjustatud ebasoodsaid mõjusid vähendada ja positiivseid mõjusid parimal viisil ära kasutada. Säästva arengu eesmärkide elluviimise eelduseks on kultuuri-, sotsiaal-, keskkonna- ja majandusvaldkonna kooskõlaline arendamine."; eesmärk lähtub Euroopa Liidus kokku lepitud eesmärgist.
2) lisada elurikkuse mõõdikud;	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: "Eesti 2035" viiakase ellu valdkonna arengukavade ja nendega seotud programmidega ja samamoodi moodustavad "Eesti 2035", valdkonna arengukavade ja programmide mõõdikud terviku, mistõttu on antud dokumendis välja toodud valik valdkonna olulistest näitajatest; mõõdikuid ja nende sihttasemeid uuendatakse vajaduspõhiselt.
3) viidata Euroopa Liidu strateegiale "Talustaldrikule", tuues sisse ka mahetoidutootmise käsitluse. Toidukoostisest ja märgistusest ning toiduohutusest on strateegias juttu, nende teemade kõrval on oluline ka mahetootmine.	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: "Eesti 2035" viiakase ellu valdkonna arengukavade ja nendega seotud programmidega; Vabariigi Valitsuse Tegevuskava uuendatakse
4) lisada strateegiasse Euroopa Liidu elurikkuse strateegia eesmärgid, nt territooriumi kaitse alla võtmise, mahepõllumaa pindala jne osas.	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: "Eesti 2035" praeguses sõnastuses on viide üldistatult ("Eesti 2035" on lõimitud Euroopa poolaasta majanduskoordinatsiooniga, see on aluseks Euroopa Liidu (EL) vahendite planeerimisel ning annab suuna üleilmsete säästva arengu eesmärkide elluviimiseks Eestis.).
5) luua strateegias seoses Euroopa Roheleppe 10 sammuga: Climate ambition Clean, affordable and secure energy Industrial strategy for a clean and circular economy Sustainable and smart mobility Greening the Common Agricultural Policy / 'Farm to Fork' Strategy Preserving and protecting biodiversity Towards a zero-pollution ambition for a toxic free environment Mainstreaming sustainability in all EU policies The EU as a global leader Working together – a European Climate Pact Osaliselt on need sammud strateegias kajastatud, kuid võiksid kõik kajastamist leida, sh ka nt taimekaitsevahendite teema (toxic free environment).	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: "Eesti 2035" praeguses sõnastuses on viide üldistatult ("Eesti 2035" on lõimitud Euroopa poolaasta majanduskoordinatsiooniga, see on aluseks Euroopa Liidu (EL) vahendite planeerimisel ning annab suuna üleilmsete säästva arengu eesmärkide elluviimiseks Eestis.).
Lisada lk 10: Samas on intensiivse raie läbi kiiresti muutumas metsade liigiline ja vanuseline koosseis.	Mittearvestatud , teadmiseks võetud
Kustutada lk 11: (sh Via Baltica ja Rail Baltic)	Mittearvestatud , teadmiseks võetud
Muuta lk 12: Otsused peavad baseeruma parimal teadmisel, parandama peab riigi võimekust tellida teadusuuringuid ja kaasata teadlasi poliitikakujundamisse.	Osaliselt arvestatud. Sõnastuses muudeti järgnevalt: "Parandama peab riigi võimekust kasutada teadusuuringuid vajalike muutuste esilekutsumiseks ...".
Asendada lk 14 ja mujal: "Mitmekesine looduskeskkond ja kvaliteetne elukeskkond".	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: strateegilised sihid on laiapindsel läbi räägitud ja kokku lepitud ning moodustavad aluspõhimõtete terviku.
Lisada säästva arengu lähenemisel põhinev joonis (vt allpool).	Mittearvestatud , teadmiseks võetud
Lisada aluspõhimõtetesse ning vastavatesse mõõdikutesse EL elurikkuse strateegia põhilised eesmärgid: 30% maa- ja veelade kaitse alla, sh 10% range kaitse alla võtmine; mahepõllumajanduse kavandatav pindala 25% põllumajandusmaast (meie nägemuses võiks selle eesmärgi osas olla ambitsioonikam – 50%); 50%-ne pestitsiidikasutuse vähendamine ülejäänud põllumaal (meie nägemuses võiks ka selle eesmärgi osas olla ambitsioonikam – 80%)	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: "Eesti 2035" viiakase ellu valdkonna arengukavade ja nendega seotud programmidega ja samamoodi moodustavad "Eesti 2035", valdkonna arengukavade ja programmide mõõdikud terviku, mistõttu on antud dokumendis välja toodud valik valdkonna olulistest näitajatest; mõõdikuid ja nende sihttasemeid uuendatakse vajaduspõhiselt.
Muuta lk 16: Kohalike ressursside väärindamine on kasvanud ja loodusvarade jätkusuutlikul kasutamisel lähtutakse elurikkuse säilimise vajadusest ning arvestatakse sotsiaal-majanduslike mõjudega.	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: praegune sõnastus hõlmab soovitud mõtet.

Lk 24 Lisada "Majandus ja kliima" alla täiendav alateema "Paneme aluse kliimanetraalsuse saavutamisele aastaks 2050", milles käsitleda lisaks energiatootmisele ka teisi sektoreid, mis vajavad muutusi kliimanetraalsusele üleminekul, nt maakasutus, transport jmt.	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: üldosa peatükk "Vajalikud muutused Eestis" on koostatud ministriumite poolt Vabariigi Valitsuse Tegevuskavasse lisatud tegevuste põhjal; Vabariigi Valitsuse uuendatakse vajaduspõhiselt.
Lk 24 Lisada järgmiseks lause: Tagame keskonnaga seotud masinloetavate avaandmete kättesaadavuse, et ka kodanikud ise saaks ettevõtluse üle järelevalvet teostada.	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: avaandmed on käsitletud Vabariigi Valitsuse Tegevuskava alalehel "Riigivalitsemine".
Lisada lk 24 Püüdlene ühtlasi summaarse materjalikasutuse vähendamise poole.	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: praegune sõnastus hõlmab soovitud mõtet.
Lisada lk 24: Lähme üle kliimanetraalsele energiatootmisele hiljemalt aastaks 2035	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: konkreetse ajalise täringi seab valdkonna arengukava. Lisaks peab sellele eelnema energiaga varustamise alternatiivide kaalumise ja valikute tegemine, et saaks hinnata, mis ajaks on majanduslikult ja tehniliselt võimalik kliimanetraalsele energiatootmisele üleminek.
Lisada lk 24: Kliimanetraalsuse saavutamine aastaks 2050 nõuab eri valdkondades läbimõeldud tegevusi süsinikuheiteemissiooni vähendamiseks ja süsiniku sidumise suurendamiseks.	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: valdkondadeülesus on kajastatud aluspõhimõtetes ("Aastaks 2050 on Eesti konkurentsivõimeline, teadmispõhine ühiskonna ja majandusega kliimanetraalne riik, kus on tagatud liigirikas elukeskkond ning valmisolek ja võime kliimamuutuste põhjustatud ebasoodsaid mõjusid vähendada ja positiivseid mõjusid parimal viisil ära kasutada. Säästva arengu eesmärkide elluviimise eelduseks on kultuuri-, sotsiaal-, keskkonna- ja majandusvaldkonna kooskõlaline arendamine.").
Muuta lk 25 Lisaks kaardistame maavarad ning võimaldame nende kasutust sotsiaalselt ja keskkonnakaitseks põhjendatud ulatuses.	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: üldosa peatükk "Vajalikud muutused Eestis" on kokkuvõtte Vabariigi Valitsuse Tegevuskavast, kus on välja toodud ka alategevused (sh on praeguses sõnastuses "jätkusuutlik kasutamine"): Maavarade kaardistamine ja jätkusuutlik kasutamine: <ul style="list-style-type: none"> • maapõueressursside teaduspõhine, riigi majanduskasvule ja ressursitõhususele kaasa aitav keskkonnahoidlik ning inimeste tervist säilitav haldamine ja kasutus • uute maavarade kasutuselevõtmisega seotud uuringud, kasutusvõimaluste analüüs ja sellega seotud keskkonnanriskide analüüsimine • kaevandamisel riigi huvi kindlaksmääramine ruumiliselt (sh maakondade teemaplaneeringud kaevandamise suunamiseks).
Muuta lk 25 territoriaalse õiglase ülemineku kava	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: kõiki teenuseid ei rahastata ilmselt õiglase ülemineku vahenditest.
Kustutada eraldi alajaotusena ja sisu integreerida eelmise temaatilise kimbu alajaotusega, mille soovitasime lisada „Paneme aluse kliimanetraalsuse saavutamisele aastaks 2050“	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: üldosa peatükk "Vajalikud muutused Eestis" on koostatud ministriumite poolt Vabariigi Valitsuse Tegevuskavasse lisatud tegevuste põhjal; Vabariigi Valitsuse uuendatakse vajaduspõhiselt.
Lk 26 asendada: Transpordisektori kujundamine peab olema kantud eesmärgist saavutada üldine kliimanetraalsus hiljemalt aastaks 2050.	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: praegune sõnastus hõlmab soovitud mõtet.
lk 32, 34, 37, 40, 42 Jätta välja soovitud muutuste all toodud mõõdikud	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: Lisa 2 Mõõdikud loetleb aluspõhimõtete ja strateegiliste sihtide mõõdikud (nimetatud dokumendi üldosas) ja vajalike muutuste mõõdikud (kirjeldataud Vabariigi Valitsuse Tegevuskavas).
Lk 24 Lisada muutusena <ul style="list-style-type: none"> • mahetoidutootmise toetamine ja soodustamine • EL strateegia "Talust taldrikule" põhimõtete järgimine 	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: "Eesti 2035" viiakase ellu valdkonna arengukavade ja nendega seotud programmidega; Vabariigi Valitsuse Tegevuskava uuendatakse
Lk 37 Jätta ära sõna "paremaks"	Mittearvestatud, teadmiseks võetud
Lk 37 kustutada süsinikdioksiidi kogumise jm	Arvestatud
lk 39 Lisada uus ajalaotus "Paneme aluse kliimanetraalsuse saavutamisele aastaks 2050," kuhu ümber tõsta kliimat puudutavad tegevused nt ruumi ja transpordi osade alt.	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: üldosa peatükk "Vajalikud muutused Eestis" on koostatud ministriumite poolt Vabariigi Valitsuse Tegevuskavasse lisatud tegevuste põhjal; Vabariigi Valitsuse uuendatakse vajaduspõhiselt.
Lk 38-39 lisada "hiljemalt aastaks 2035", asendada "õiglase ülemineku strateegia", lisada * Energeetika mikrotootmist toetava õigusruumi ja maksusüsteemi väljatöötamine * Energia salvestamise ja taastuenergia baasil elektrolüüsi teel toodetud rohelise vesiniku tootmise võimekuse edendamine	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: eesmärk lähtub Euroopa Liidus kokku lepitud eesmärgist; kõiki teenuseid ei rahastata ilmselt õiglase ülemineku vahenditest; üldosa peatükk "Vajalikud muutused Eestis" on koostatud ministriumite poolt Vabariigi Valitsuse Tegevuskavasse lisatud tegevuste põhjal; Vabariigi Valitsuse uuendatakse vajaduspõhiselt
Lk 41 Kustutada eraldi alajaotusena ja sisu integreerida eelmise temaatilise kimbu soovitatud uue alajaotusega „Paneme aluse kliimanetraalsuse saavutamisele aastaks 2050“	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: üldosa peatükk "Vajalikud muutused Eestis" on koostatud ministriumite poolt Vabariigi Valitsuse Tegevuskavasse lisatud tegevuste põhjal; Vabariigi Valitsuse uuendatakse vajaduspõhiselt

Lk 41 lisada kliimaneutraalsuse saavutamise eesmärgist	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: kliimaneutraalsuse eesmärk on kirjas aluspõhimõtetes ja kehtib kõigi strateegiliste sihtide ja vajalike muutuste kohta.
Lk 47 Lisada: Majanduse süsinikuintensiivsus (t CO2 / 1000 EUR GDP)	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: "Eesti 2035" viiakase ellu valdkonna arengukavade ja nendega seotud programmidega ja samamoodi moodustavad "Eesti 2035", valdkonna arengukavade ja programmide mõõdikud terviku, mistõttu on antud dokumendis välja toodud valik valdkonna olulistest näitajatest; mõõdikuid ja nende sihttasemeid uuendatakse vajaduspõhiselt.
Lk 47 Lisada: "Loodus- ja elukeskkond" Elurikkuse mõõdikud: kindlasti ökosüsteemi seisund, metsalinnuindeks, põllulinnuindeks, aga ka putukatega seotud indikaatorid, mulla ökoloogiline seisund ja maastike ökoloogiline toimivus.	Mittearvestatud. Riigikantselei selgitus: "Eesti 2035" viiakase ellu valdkonna arengukavade ja nendega seotud programmidega ja samamoodi moodustavad "Eesti 2035", valdkonna arengukavade ja programmide mõõdikud terviku, mistõttu on antud dokumendis välja toodud valik valdkonna olulistest näitajatest; mõõdikuid ja nende sihttasemeid uuendatakse vajaduspõhiselt.